

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
MUNKAVÉDELMI IRÁNYÍTÁSI FŐOSZTÁLY

Iktatószám: NGM/3936 - 1 /2025

J E L E N T É S

A munkavédelmi hatóság 2024. évi országos ellenőrzési tervének megvalósulásáról

Jóváhagyom:

Budapest, 2025. február „26. „

J E L E N T É S

A MUNKAVÉDELMI HATÓSÁG 2024. ÉVI ORSZÁGOS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSI TERVÉNEK MEGVALÓSULÁSÁRÓL

A fővárosi és vármegyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az ellenőrző hatóságok a lefolytatott hatósági ellenőrzések végrehajtásáról, a levont következtetésekről ellenőrzési jelentést készítenek, figyelemmel a szakmai irányító szerv által meghatározott adatszolgáltatási eljárási rendre is. A munkavédelmi hatósági hatáskörükben eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalok (a továbbiakban: munkavédelmi hatóságok) által megküldött ellenőrzési jelentések feldolgozását követően a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztálya elkészítette a hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos országos beszámolót.

A 2024. évi ellenőrzési tervben foglaltak megvalósulása

I. Célvizsgálatok

A célvizsgálat olyan ellenőrzés, amely konkrét ellenőrzési célra irányul (pl.: egy tevékenységnek a munkavédelmi szempontú vizsgálata egy nemzetgazdasági ágazatban) és nem öleli fel a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 81. § (4) bekezdésében felsorolt összes ellenőrzési tárgykört. Módszerét illetően jellemzően legalább három hétig tart és a munkavédelmi hatósági feladatot ellátó kormánytisztviselők többsége részt vesz az ellenőrzéseken.

1.1. Veszélyes anyaggal végzett tevékenységek célvizsgálata

1.1.1. A célvizsgálat elrendelésének előzménye

A **Nemzetgazdasági Minisztérium** (a továbbiakban NGM) munkavédelmi és foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzésre vonatkozó 2024. évi ellenőrzési irányelvei „II. A munkavédelmi ellenőrzés elvei” című fejezetének „Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök, szakmák, ágazatok” rész 3. pontjában szerepel a veszélyes anyaggal végzett tevékenységek célvizsgálata. A célvizsgálatot az NGM és a Kormányhivatalok 2024. évi országos hatósági ellenőrzési tervének 1.2.1. pontja is tartalmazza.

A célvizsgálat lefolytatását a veszélyes anyag használatára, és a munkavállalókat érő vegyi anyag expozíciós határértékekre vonatkozó munkavédelmi jogszabályok változása indokolta. A célvizsgálat további szakmai indoka, hogy az országos átfogó ellenőrzés várhatóan növelni fogja a veszélyes anyagokkal végzett tevékenységek tudatosságát a munkáltatók és a munkavállalók részéről is, és ráirányítja a figyelmet a vegyi anyagok veszélyeire, az új határértékek betartásának fontosságára, ezzel elősegítve a munkavállalók egészségének hosszú távú megőrzését.

A veszélyes anyaggal végzett tevékenységek országos munkavédelmi célvizsgálatának végrehajtására a 2024. április 01. – május 31. közötti időszakban került sor.

1.1.2. A célvizsgálat iránya

A munkavédelmi hatóságok által lefolytatott országos célvizsgálatot az NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztálya készítette elő. A hatóságok az ellenőrzéseket központilag kidolgozott, egységes szempontrendszer alapján végezték.

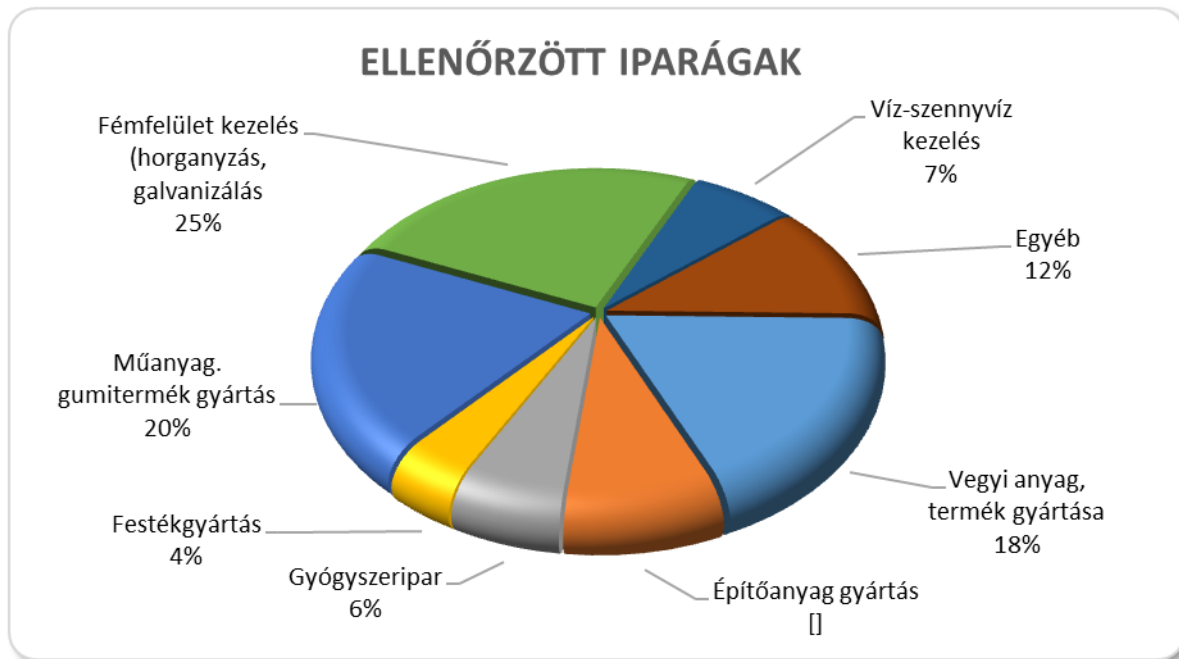
A célvizsgálat elsősorban azokra a tevékenységük során határértékkel szabályozott vegyi anyagot gyártó, illetve feldolgozó vállalkozásokra irányult, ahol 10 főt meghaladó munkavállalói létszámot foglalkoztatnak. A kémiai kóroki tényezőket érintően bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanú, valamint a fokozott expozícióval érintett munkavállalót foglalkoztató munkáltatók ellenőrzése prioritást jelentett. Az ellenőrzések egyaránt kiterjedtek a munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények megvalósulására is. Kormánytisztviselőnként legalább 5 ellenőrzést kellett lefolytatni, és abban a vármegyében, ahol 250 főt meghaladó munkavállalói létszámot foglalkoztató - veszélyes anyaggal tevékenységet folytató – munkáltató található, legalább egy ilyen munkáltató ellenőrzése is szükséges volt.

Az NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztálya a célvizsgálatot megelőzően a honlapján közzétette a vizsgálati szempontrendszert.

1.1.3. Vizsgálati eredmények, adatok, főbb megállapítások

A célvizsgálatban országosan 77 fő kormánytisztviselő vett részt. Összesen **399 munkáltatót** vontak ellenőrzés alá, ennek során a munkáltatók **91,5%-ánál (365) tártak fel szabálytalanságot a munkavédelmi hatóságok**. A munkavállalók életét, egészségét, vagy testi épségét veszélyeztető 11 munkáltatóval szemben került munkavédelmi bírság kiszabásra, összesen 20.445.000 Ft összegben.

A célvizsgálat veszélyes anyag gyártását, tárolását, forgalmazását és felhasználását végző munkáltatókra egyaránt kiterjedt, de veszélyes anyaggal kutatást, vizsgálatot végző munkáltatókat is érintett. Az ellenőrzések keretében összesen 17 határértékkel rendelkező, továbbá 115 egyéb veszélyesként osztályozott veszélyes anyaggal/keverékkel történő munkavégzés vizsgálatára került sor. A célvizsgálat keretében ellenőrzött munkáltatóknak az általuk végzett gazdasági tevékenységek szerinti arányát az 1. számú ábra mutatja.

1. számú ábra

A célvizsgálatba vont **munkavállalók száma 31 942 fő**, ebből **szabálytalansággal érintett munkavállaló 8 827 fő (27,63%)** volt. A sérülékeny munkavállalói csoportba tartozók közül:

- nő: 5252 fő ebből szabálytalansággal érintett: 360 fő
- fiatalok: 49 fő ebből szabálytalansággal érintett: 0 fő
- idősödő: 508 fő ebből szabálytalansággal érintett: 35 fő
- megváltozott munkaképességű (fogyatékossgal élő): 314 fő ebből szabálytalansággal érintett: 39 fő

Az ellenőrzések eredményeként hozott döntések

- Hiányosság megszüntetését előíró határozat
 - határozatok száma: 365 db
 - intézkedések száma: 2 684 db
- Tevékenységet, működést, használatot felfüggesztő döntések
 - Döntések száma 568 db
 - Felfüggesztett munkaeszközök száma 219 db
 - Felfüggesztett tevékenységek száma 428 db
 - Érintett munkavállalók száma 2570 fő
- Munkavégzéstől eltiltó döntések
 - Döntések száma: 91 db
 - Érintett munkavállalók száma: 91 fő
- Munkavédelmi bírsághatározat
 - határozatok száma: 11 db
 - érintett munkavállalók száma: 48 fő
 - munkavédelmi bírságok összege: 20 445 000 Ft

1.1.4. Az ellenőrzési tapasztalatok ismertetése

➤ **Munkavédelmi képviselő választás**

Az ellenőrzött munkáltatók 62%-ánál volt választott munkavédelmi képviselő, a munkavédelmi képviselők 29%-a vett részt az ellenőrzéseken. A munkáltatók 6%-ánál tartottak ugyan munkavédelmi képviselő választást, de a választás nem volt sikeres. Ahol volt választott munkavédelmi képviselő, ott a munkáltatók általában gondoskodtak a munkavédelmi képviselő képzéséről. Mindössze 21 munkáltató nem teljesítette a képzésre vonatkozó kötelezettségét.

➤ **Munkahelyek kialakításának általános követelményei**

Az ellenőrzés alá vont munkáltatók 17%-a nem gondoskodott a munkahelyen a biztonságos közlekedés feltételeiről. A kijelölt közlekedő utakon történő anyagtárolás miatt azok a szükséges szélességgel nem rendelkeztek, illetve botlásveszélyesek voltak. A fentiekben túl további baleseti és egészségkárosító kockázatot jelentett a nem megfelelő anyagtárolás következtében a csomagolásának esetleges sérülése miatt kiömlő, kiszóródó veszélyes anyag. Megfelelő állapotú pihenő és étkező helyiség a vizsgált munkáltatók 98,7%-ánál rendelkezésre állt, ennek ellenére számos munkahelyen előfordult, hogy a munkavállalók a veszélyes anyag felhasználási helyén étkeztek, illetve élelmiszert tároltak.

A rákkeltő, mutagén, reprodukciót károsító anyagként osztályozott veszélyes anyagot használó munkáltatók 6,5%-a (138 munkáltatóból 9 munkáltató) nem biztosított a munkavállalók részére fekete-fehér rendszerű öltözöt. Előfordult olyan eset is, amikor a rendelkezésre álló fekete-fehér öltöző rendszert a munkavállalók nem használták, a munkáltató pedig nem követelte meg annak használatát.

Nyolc munkáltató nem gondoskodott a szilárd halmazállapotú (por alakú) veszélyes anyaggal szennyezett munkaterület napi rendszerességgel történő takarításáról, ennek következtében a munkahely határoló felületein, valamint a munkaeszközökön lerakódott por további egészségkárosító kockázatot jelentett a munkavállalók számára.

➤ **Elsősegélynyújtás tárgyi, személyi, szervezési feltételei**

A munkáltatók 87,5%-a teljeskörűen biztosította az elsősegélynyújtás feltételeit.

A leggyakoribb hiányosság (6%) a kiképzett elsősegélynyújtó személy hiánya volt.

A munkáltatók 3%-ánál az elsősegélynyújtás tárgyi feltételei nem voltak biztosítva.

A fennmaradó esetekben az elsősegélynyújtó hely kijelölésének, illetve az ahhoz vezető útvonal jelölésének hiánya volt jellemzően megállapítható.

➤ **Munkafolyamatok általános követelményei**

A felhasznált veszélyes anyag munkaterbe történő kijutásának megakadályozására zárt technológiát a munkáltatók 59,1%-a (236) alkalmazott. A veszélyes anyagok zárt rendszerű továbbítására, tárolására szolgáló berendezések (csővezetékek, tárolótartályok) rendszeres ellenőrzéséről és karbantartásáról a munkáltatók jellemzően gondoskodtak, viszont a berendezések veszélyes anyag tartalmának és a veszély jellegének egyértelmű azonosításához szükséges jelölését a munkáltatók 13%-a (52) már elmulasztotta.

A munkáltatók 71,9%-ánál (287) volt szükség szellőztető berendezés alkalmazására, közülük 11 munkáltató (3,8%) esetében a fenti kollektív védelem nem került kialakításra. A

szellőztető berendezés időszakos ellenőrző felülvizsgálat keretében méréssel történő ellenőrzési kötelezettségének az érintett munkáltatók 10%-a (28) nem tett eleget. Az elvégzett mérések alapján 10 esetben a szellőztető rendszer hatékonysága nem volt megfelelő, 2 munkáltatónál az ellenőrzés során derült ki, hogy a rendszer nem működik.

A leggyakoribb szabálytalanság a veszélyes anyagok nem megfelelő tárolása és feliratozása volt, melyet az ellenőrzött munkáltatók több mint negyedénél (27%) tapasztaltak a vizsgálatot végzők. Több munkahelyen előfordult élelmiszer tárolására szolgáló edényzetben történő veszélyes anyag tárolás, vagy nem megfelelően feliratozott tárolóedény használat.

➤ **Rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyagok**

A rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyaggal tevékenységet végző 138 munkáltató 29%-a (40) nem, vagy csak részben tett eleget az ezzel összefüggő – a munkavállalók felé történő – tájékoztatási kötelezettségének.

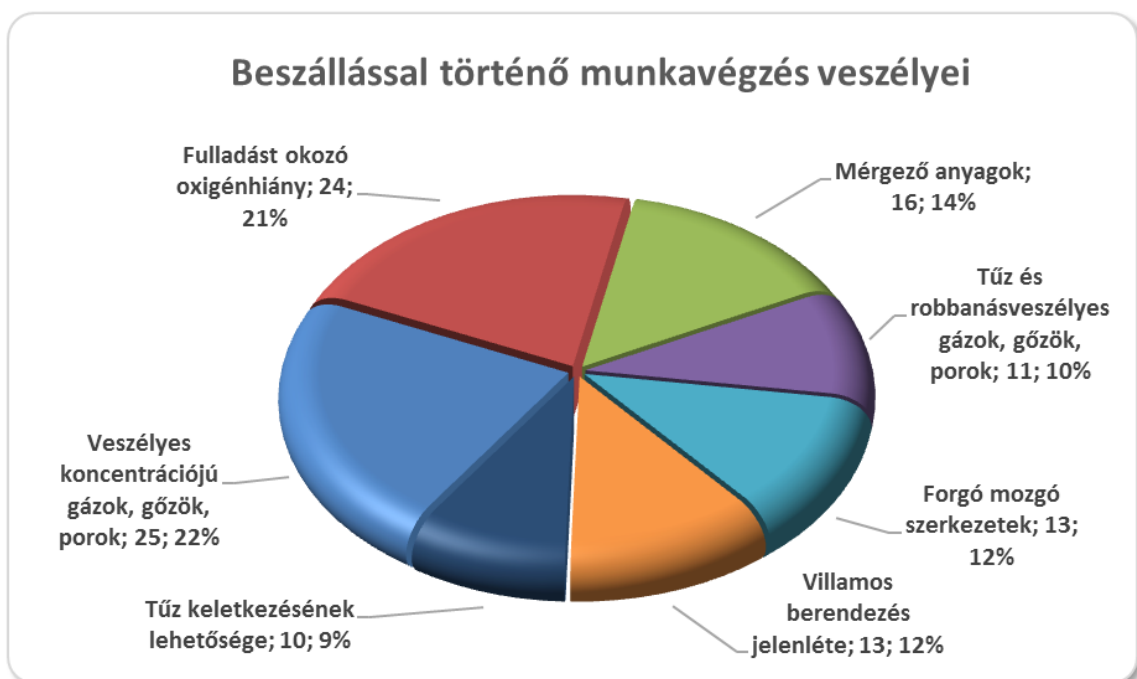
A munkavédelmi hatóság felé történő bejelentési kötelezettségének az érintett munkáltatók negyede nem tett eleget.

A munkáltatók 12,3%-ánál (17) nem kerültek kihelyezésre a rákkeltő, mutagén vagy reprodukciót károsító anyagok hatásával összefüggő figyelmeztető és biztonsági jelzések.

➤ **Beszállással történő munkavégzés**

Beszállással történő munkavégzés jellemzően nagyméretű tartályok belső terében szükséges tevékenység során fordult elő. Az érintett munkáltatók esetében az előzetes légtérelmzéssel összefüggő szabálytalanság nem került megállapításra.

A munkavégzést érintően az érvényes orvosi vizsgálat hiányával, a mentésre kiképzett és fizikailag is alkalmas személy helyszíni jelenlétének hiányával, a szükséges egyéni védőeszközök biztosításának elmulasztásával, irányító személy kijelölésének hiányával, és a munkavédelmi oktatás megtartásának elmulasztásával összefüggő szabálytalanságok voltak megállapíthatóak. A beszállással történő munkavégzés veszélyeit a vizsgált munkáltatók esetében a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

➤ **A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata, foglalkoztathatóság véleményezése**

A célvizsgálatba bevont munkavállalók mindössze 0,3%-a (101 fő) nem rendelkezett érvényes munkaköri orvosi alkalmassági véleménnyel. BEM¹ köteles anyagot 193 munkáltatónál használtak, közülük 29 munkáltató (15%) elmulasztotta ezzel összefüggésben a biológiai monitorozáshoz szükséges vizsgálat elvégzését.

A célvizsgálat során több esetben tapasztalható volt, hogy a munkaköri alkalmassági vizsgálatok iránya és gyakorisága nem került szabályozásra.

➤ **Egyéni védőeszköz juttatás**

Az ellenőrzött munkáltatók többnyire biztosították a munkavégzéshez szükséges egyéni védőeszközöket a munkavállalók részére. Ugyanakkor a munkáltatók 5,5%-a nem ellenőrizte az egyéni védőeszköz megfelelő használatát, 9,2%-ánál nem megfelelő védelmi képességű, vagy higiénés állapotú egyéni védőeszközt használtak a munkavállalók. Több munkáltató – jogszabályellenes módon – úgy vélte, hogy az egyéni védőeszköz használat ellenőrzése nem tartozik a feladatkörébe, a védőeszköz viseléséért kizárólag a munkavállaló a felelős.

A légzésvédelemre használt egyéni védőeszközöket többször szennyezett munkatérben, munkafelületen tárolták, melyek a szennyeződésük következtében többlet expozíciót jelentettek a munkavállalók számára. Szintén több esetben megállapítható volt, hogy az egyéni védőeszköz rendeltetésszerű használatára, illetve cseréjére vonatkozó tájékoztatást (oktatást) nem kapták meg a munkavállalók.

➤ **Biztonsági adatlapok, nyilvántartások vezetése**

Az ellenőrzött munkáltatók közül 8-nál egyáltalán nem állt rendelkezésre a felhasznált veszélyes anyagok biztonsági adatlapja, 29 munkáltató pedig nem minden veszélyesként osztályozott anyagra/keverékre vonatkozóan rendelkezett biztonsági adatlappal, illetve azok nem magyar nyelven álltak rendelkezésre. A biztonsági adatlappal rendelkező veszélyes anyagokról/keverékekről 38 munkáltató nem vezetett nyilvántartást, 40 munkáltatónál a nyilvántartás nem tartalmazta teljeskörűen a munkahelyen használt veszélyes anyagokat/keverékeket. A fentieknél gyakoribb volt a veszélyes anyagot használó munkavállalók expozíciós nyilvántartásának vezetésével kapcsolatos szabálytalanság. A vizsgált munkáltatók közül 136 (34%) egyáltalán nem vezetett expozíciós nyilvántartást, több munkáltatónál pedig a nyilvántartás hiányosan történő vezetése volt megállapítható.

➤ **Munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendje**

A munkáltatók többsége (95,8%) rendelkezett a szükséges dokumentummal, viszont azok tartalma 57 esetben (14,3%) kifogásolható volt. Leggyakrabban a vizsgálat irányával illetve gyakoriságával összefüggő hiányosságok voltak megállapíthatóak. A szabályozások 1,5%-a (6) nem terjedt ki minden munkakörre. A munkáltatók 10,8%-a (43) nem határozta meg írásban azokat a munkaköröket, melyekben sérülékeny csoportba tartozó munkavállaló nem foglalkoztatható.

➤ **A munkahelyen előforduló veszélyes anyagokkal kapcsolatos baleset, üzemzavar és veszélyhelyzet kezelésére szolgáló intézkedési terv**

A munkáltatók 12,5%-a (50) nem rendelkezett a munkahelyen előforduló veszélyes anyagokkal kapcsolatos baleset, üzemzavar és veszélyhelyzet kezelésére szolgáló megfelelő intézkedési tervvel.

¹ Biológiai expozíciós mutató (BEM): A vegyi anyag vagy metabolit koncentrációjának, illetve hatásmutatóinak meghatározása biológiai mintában (vizeletben vagy vérben).

➤ **Egyéni védőeszköz juttatás rendje**

Az egyéni védőeszköz juttatás belső rendjének írásbeli szabályozásával a munkáltatók 95,5%-a rendelkezett. Gyakran előfordult viszont, hogy a szabályozás csak részben tartalmazta a szükséges egyéni védőeszközöket, illetve a foglalkozás-egészségügyi alapellátást biztosító orvos szabályozás elkészítésében való közreműködése is rendszeresen elmaradt.

➤ **Egységes és átfogó megelőzési stratégia**

Az ellenőrzött munkáltatók közül 77 (19,3%) nem rendelkezett egységes és átfogó megelőzési stratégiával. A munkáltatók - elmondásuk alapján - nem is tudtak róla, hogy szükséges a dokumentum, illetve több munkáltató azt is jelezte, hogy nincs tisztában az erre vonatkozó tartalmi követelményekkel sem.

➤ **Kockázatértékelés**

A célvizsgálattal érintett munkáltatók 91%-a rendelkezett 3 évnél nem régebben készült kockázatértékeléssel, azonban ezek a dokumentumok jellemzően csak a veszélyes anyagok/keverékek felsorolásából álltak, a felhasználás körülményeire már nem tértek ki, a veszélyes anyagok/keverékek hatásmechanizmusának elemzésén alapuló értékelést nem tartalmazták. Az érintett munkahelyek közel 30%-ánál elmaradt a munkahely légtérét szennyező, határértékkel rendelkező veszélyes anyag koncentrációjának meghatározása. Néhány esetben a munkáltatók a veszélyes anyag/keverék biztonsági adatlapjával sem rendelkeztek, ennek következtében a munkavállalók annak tartalmát nem ismerhették meg, és a kockázatértékelés megfelelő módon történő elkészítéséhez szükséges alapvető adatok is hiányoztak.

➤ **A munkavállalók tájékoztatása, képzése**

A munkavállalók munkavédelmi oktatását a munkáltatók 88,47%-a elvégezte, ugyanakkor több esetben előfordult, hogy az oktatást nem dokumentálták, vagy az arról készült dokumentum az oktatás tematikáját nem tartalmazta.

➤ **A munkaeszközök biztonsági követelményeinek teljesülése.**

A célvizsgálat keretében 17728 munkaeszköz ellenőrzésére került sor. A munkaeszközök 99,7%-a rendelkezett magyar nyelvű üzemeltetési dokumentációval. A vizsgált 5962 veszélyes munkaeszköz 99,4%-a munkavédelmi szempontból üzembe helyezésre került, viszont az időszakos biztonsági felülvizsgálatot már ennél valamivel kisebb arányban végezték el a munkáltatók (98,9 %). Veszélyes technológiát 134 munkáltatónál alkalmaztak, ebből 8 esetben (6%) a munkavédelmi üzembe helyezés, 3 esetben (2,4%) az időszakos biztonsági felülvizsgálat maradt el.

A legtöbb szabálytalanság a villamos biztonsági felülvizsgálat elmulasztásával, a biztonsági berendezések hiányával, a biztonsági és egészségvédelmi jelzések hiányával, és a villamos tápvezetékek mechanikai, hő illetve vegyi hatások elleni védelmének hiányával összefüggésben került megállapításra.

1.1.5. Az ellenőrzések tapasztalatai összefoglalva

A legtöbb hiányosság az expozíciós nyilvántartás, valamint a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjét szabályozó dokumentum vonatkozásában volt tapasztalható.

Az ellenőrzések során gyakran megfigyelhető volt, hogy a munkáltató ugyan rendelkezik valamennyi, a számára kötelezően előírt munkavédelmi dokumentummal, azonban azok tartalma hiányos, vagy egymással gyakran nem kompatibilis. Rendelkeznek a veszélyes anyagra vonatkozóan biztonsági adatlappal, azonban az expozíciós nyilvántartás már nem tartalmazza az adott veszélyes anyagot. Rendelkezik a munkáltató egyéni védőeszköz szabályzattal juttatás belső rendjének szabályzatával, de az adott veszélyes anyagra vonatkozóan egyéni védőeszköz nem került meghatározásra. Rendelkezésre áll a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjének szabályozása, azonban a felhasznált veszélyes anyagra vonatkozó kötelező BEM vizsgálatokat és azok gyakoriságát már nem tartalmazza.

1.1.6. A célvizsgálat fogadtatása

A hatósági ellenőrzés fogadtatása a munkáltatók és munkavállalók részéről is pozitív volt. A munkáltatók tényfeltárást segítő magatartást tanúsítottak, elismerték a feltárt szabálytalanságokat – melyek megszüntetésére számos esetben már az ellenőrzés idején intézkedtek – és érdeklődést mutattak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elvárható szintjének megvalósítása iránt.

A részletekbe menő vizsgálat hosszú ellenőrzési időt igényelt, azonban a munkáltatók türelemmel viselték és több esetben megköszönték az ellenőrzést végzők munkáját, mivel több olyan kötelezettségre hívták fel a figyelmet, melyről eddig nem volt tudomásuk. A munkáltatók oldalán felmerülő, egyes jogszabályi előírások ismeretének hiánya (pl. expozíciós nyilvántartás) a munkavédelmi szaktevékenység ellátásában mutatkozó hiányosságokra hívja fel a figyelmet.

Az ellenőrzések során kirívó esemény nem történt.

Az országos célvizsgálatról szóló részletes jelentés megtalálható a minisztérium honlapján.

1.2. Fémipari tevékenységek célvizsgálata

1.2.1. A célvizsgálat elrendelésének előzménye

Az NGM munkavédelmi és foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzésre vonatkozó 2024. évi ellenőrzési irányelvei „II. A munkavédelmi ellenőrzés elvei” című fejezetének „**Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök, szakmák, ágazatok**” rész 4. pontjában szerepel a fémipari tevékenységek célvizsgálata.

A célvizsgálat lefolytatását a tárgyévet megelőző évben az érintett területen bekövetkezett súlyos munkabalesetek magas száma, továbbá a fémipari munkák végzése során fennálló jelentős egészségkárosító kockázatok indokolták.

A célvizsgálatra a 2024. szeptember 01 – október 31-ig terjedő időszakban került sor.

1.2.2. A célvizsgálat előkészítése

Az ellenőrzésekre az NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztálya által kidolgozott egységes szempontrendszer alapján került sor. A célvizsgálat során olyan munkáltatókat kellett ellenőrzés alá vonni, amelyek a fémek többféle módon történő megmunkálását végzik, és 5 főt meghaladó munkavállalói létszámot foglalkoztatnak. A fémmegmunkáló, alakító gépek mellett a vizsgálatnak a hegesztési tevékenységre, valamint az ipari robotok és

robotrendszerek használatára is ki kellett terjednie. Az ellenőrzések során a munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények megvalósulását komplex módon kellett vizsgálni kormánytisztviselőnként legalább 5 munkáltatónál.

1.2.3. A célvizsgálat, eredményei, adatai

A célvizsgálatban 76 kormánytisztviselő 370 munkáltatót vont ellenőrzés alá, melyek 92,43%-a (342) volt szabálytalansággal érintett. A célvizsgálat keretében a legtöbb ellenőrzés a fémforgácsoló, és a hegesztési tevékenységet végző munkáltatókat érintette, ezt követték az alakító és az egyéb fémipari feldolgozói tevékenységet végzők.

Az ellenőrzésekkel érintett munkavállalói összlétszám **12757 fő**, ebből szabálytalansággal érintett 3593 fő (28,16%).

Sérülékeny csoportba tartozó munkavállalók száma: 2028 fő, ebből

- nő: 1573 fő (77,56%)
- fiatalok: 34 fő (1,68%)
- idősödő: 314 fő (15,48%)
- megváltozott munkaképességű: 107 fő (5,28%)

Az ellenőrzött munkaeszközök száma 9619 db volt, melyek 7,48%-ánál (720 db) tártak fel szabálytalanságot az ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

Az ellenőrzések eredményeként hozott döntések

- Hiányosság megszüntetését előíró határozat
 - határozatok száma: 360 db
 - intézkedések száma: 3 286 db
- Tevékenységet, működést, használatot felfüggesztő döntések
 - Döntések száma 500 db
 - Felfüggesztett munkahelyek száma 24 db
 - Felfüggesztett munkaeszközök száma 586 db
 - Felfüggesztett egyéni védőeszközök száma 65 db
 - Felfüggesztett tevékenységek száma 414 db
 - Felfüggesztett veszélyes anyagok száma 55 fő
- Munkavégzéstől eltiltó döntések
 - Döntések száma: 48 db
 - Érintett munkavállalók száma: 60 fő
- Közigazgatási bírság határozat
 - határozatok száma: 1 db
 - érintett munkavállalók száma: 1 fő
 - közigazgatási bírság összege: 10 500 Ft
- Munkavédelmi bírsághatározat
 - határozatok száma: 16 db
 - érintett munkavállalók száma: 33 fő
 - munkavédelmi bírságok összege: 2 185 700 Ft

A célvizsgálat eredményeként hozott hatósági döntések megoszlását a 3. számú ábra mutatja.

3. számú ábra

1.2.4. Az ellenőrzési tapasztalatok ismertetése

➤ A munkahelyek kialakításának általános követelményei

A közlekedési utak jelölése, valamint a gyalogos és a jármű forgalom elkülönítése általában megtörtént, viszont jellemző problémát jelentett a közlekedési utakon történő anyag, eszköz tárolás.

A munkavállalók döntő többsége részére biztosított volt a higiénikus, kulturált étkezésre alkalmas pihenőhely, ennek ellenére előfordult, hogy a munkavállalók a munkavégzés helyszínén, a munkaeszközök környezetében étkeztek, valamint tároltak élelmiszereket. Az illemhely használati, valamint a munka jellegének megfelelő tisztálkodási lehetőség általában a munkavállalók rendelkezésére állt, azonban esetenként a helyiségek általános állapota, tisztítottsága, karbantartottsága nem felelt meg teljeskörűen a higiéniai követelményeknek.

A munkahelyi légállapotok rendszerint megfeleltek a hatályos előírásokban foglaltaknak. A munkáltatók a munkahelyek természetes, illetve szükség esetén mesterséges szellőztetéséről is gondoskodtak, viszont néhány esetben elmulasztották a szellőztető berendezés megfelelőségének ellenőrzésére szolgáló munkahigiénés vizsgálatok elvégzését.

A munkáltatók kisebb részénél – elsősorban a már hosszabb ideje üzemelő telephelyeken – előfordult, hogy a munkahely elvárható takarításáról, tisztításáról nem megfelelő módon gondoskodtak, ennek következtében a padlón, illetve a gépeken felgyülemlt a szennyezőanyag.

➤ **Kockázatértékelés**

Az ellenőrzés alá vont munkáltatók 87%-a rendelkezett az aktuális munkakörülményekre vonatkozó munkavédelmi kockázatértékeléssel, viszont a dokumentumok számos esetben csak formailag feleltek meg a jogszabályi előírásoknak, tartalmilag nem tükrözték a valós tevékenységet, vagy hiányosak voltak. A kockázatértékelések tartalmukat tekintve többnyire általános jellegűek voltak, és jellemzően csak a vonatkozó jogszabályi előírások ismertetésére terjedtek ki. A dokumentációk nem minden esetben tértek ki a munkahelyen használt gépek működése során fellépő baleseti és egészségkárosító kockázatokra. Új technológia alkalmazását, új munkaeszköz, vagy veszélyes anyag használatba vételét nem követte a kockázatértékelés ezzel összefüggő módosítása, kiegészítése. Az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóroki tényezők meghatározásához szükséges munkahigiénés vizsgálatokat a kockázatértékelések 83%-a tartalmazta. A zajmérést az expozícióval érintett munkáltatók 10%-a nem végeztette el.

A kockázatértékelések döntő többségét munkabiztonsági szaktevékenységet ellátó személy készítette. Ennek megfelelően a dokumentációk túlnyomó részükben csak munkabiztonsági szempontokra terjedtek ki.

➤ **Egyéni védőeszköz juttatás**

Az ellenőrzött munkáltatók 90%-a szabályozta írásban az egyéni védőeszközök juttatásának rendjét. A dokumentumok formailag a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően készültek, azonban több esetben nem voltak teljeskörűek. A munkáltatói szabályozásból számos esetben hiányzott az egyéni védőeszközök tárolására, cseréjére vonatkozó eljárásrend. A szabályozás elkészítésébe munkaegészségügyi szolgáltató gyakran nem került bevonásra.

A munkáltatók többsége biztosított a munkavállalók részére egyéni védőeszközöket, még akkor is, ha az erre vonatkozó szabályozással nem rendelkezett, vagy a szabályozás nem volt teljes körű.

Rendszerint az egyéni védőeszközök rendeltetésszerű használatát biztosító oktatás, valamint a szükség szerinti gyakoroltatás is megtörtént. Ugyanakkor a munkáltatók nem minden esetben fordítottak kellő figyelmet az egyéni védőeszközök használatának ellenőrzésére. Szinte minden ellenőrzés alá vont munkahelyen megállapítható volt szennyezett, és/vagy a védelmi képességét veszített egyéni védőeszközök használata, ami kétségesse teszi a munkáltatók ellenőrzési tevékenységének megfelelőségét.

A célvizsgálat során az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos legtöbb hiányosságot a hegesztési tevékenységgel és a veszélyes anyagok/keverékek használatával összefüggésben tapasztalták a munkavédelmi szakügyintézők.

➤ **Munkavállalók tájékoztatása, képzése, oktatása**

A munkavédelmi oktatásokhoz készült oktatási tematikák gyakran csak általánosságokat, jogszabályi idézeteket tartalmaztak, az alkalmazott technológiára, a felhasznált munkaeszközökre, veszélyes anyagokra vonatkozó konkrétumok nélkül. Az oktatásokra évenkénti rendszerességgel, a munkavállalók teljes körére kiterjedően, és azonos tartalommal került sor. Jellemző hiányosság, hogy a munkavédelmi oktatás jogszabályban előírtak szerint történő dokumentálása elmarad. A munkáltatók az oktatás hatékonyságát nem ellenőrizték. A célvizsgálat során rendszeresen megállapítható volt, hogy a munkavállalók még az oktatáson elhangzottakat sem, vagy csak nagyon hiányosan tudták felidézni.

➤ **Munkavédelmi érdekképviselet**

Az ellenőrzött – munkavédelmi képviselő választásra kötelezett – munkáltatók többségénél a munkavédelmi képviselő választás megtartásra került. A megválasztott munkavédelmi képviselők – amennyiben az általuk végzett tevékenység lehetővé tette – jelen voltak az ellenőrzéseken. A munkavédelmi képviselők az előírt képzéseken általában részt vettek, jogaikban nem korlátozottak, a működéshez szükséges feltételeket a munkáltatók biztosították. Húsz fő alatti munkavállalói létszám esetén nem volt jellemző a munkavédelmi képviselő választás.

➤ **A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata/foglalkoztathatóság szakvéleményezése**

A célvizsgálattal érintett munkavállalók 0,3%-a (40 fő) előzetes, 0,6%-a (80 fő) időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vélemény hiányában végzett munkát. Rendszeresen megállapítható volt továbbá, hogy a munkáltatók a munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjének szabályozásához nem kérték ki a foglalkozás-egészségügyi orvos véleményét. A szabálytalanság oka – a munkáltatói nyilatkozatok szerint – a foglalkozás-egészségügyi alapellátásban fennálló orvoshiány volt.

➤ **Munkahelyi elsősegélynyújtás**

Az elsősegélynyújtás személyi feltételeit a munkáltatók 82%-a biztosította, és az elsősegélynyújtásra kijelölt, kiképzett munkavállalók általában megtalálhatóak voltak a munkahelyeken. Az elsősegélynyújtás tárgyi feltételei is hasonló mértékben biztosítottak voltak, viszont a munkáltatók 6%-ánál lejárt szavatosságú eszközöket (kötszer, fertőtlenítőszer) találtak a munkavédelmi szakügyintézők.

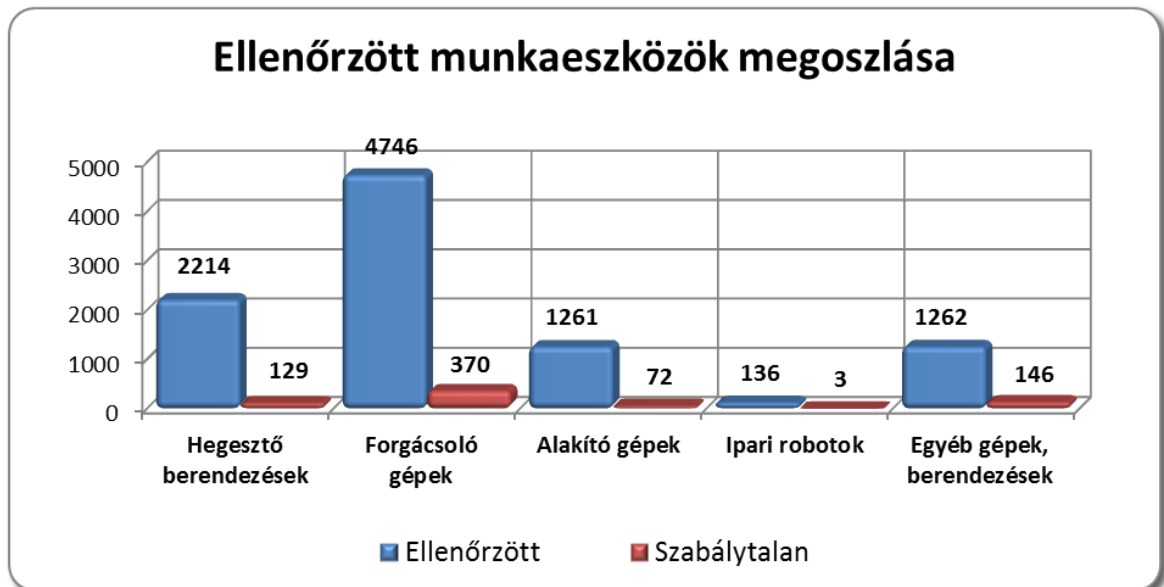
➤ **Fémmezmunkáló, alakító gépek általános biztonsági követelményei**

Az eljáró munkavédelmi szakügyintézők általában megfelelő munkakörülmények fennállását, és megfelelő biztonsági berendezések alkalmazását tapasztalták az üzemeltetett technológiák, munkaeszközök, munkaterületek vonatkozásában. Több esetben előfordult viszont, hogy a gépeken a kezelőelemek funkciójára utaló, vagy a figyelmeztető feliratok nem magyar nyelven kerültek feltüntetésre, vagy a használat következtében olvashatatlanná váltak. A több évtizeddel ezelőtt gyártott gépeknél az üzemeltetési dokumentáció általában már nem volt fellelhető.

A munkavédelmi üzembe helyezésre kötelezett munkaeszközök 1%-a esetében, a veszélyes munkahelyek 2,3%-ánál mulasztották el a munkáltatók a munkavédelmi üzembe helyezési eljárás lefolytatását. Azok a munkáltatók, amelyek a munkavédelmi üzembe helyezésről gondoskodtak, jellemzően a munkaeszközök időszakos biztonsági felülvizsgálatát is elvégezték.

A gépek villamos szerkezeteit érintő gyakori hiányosság volt, hogy a kapcsolószekrények ajtaját nem tartották zárva.

Az ellenőrzött, és ezen belül a szabálytalansággal érintett munkaeszközök megoszlása a 4. számú ábrán látható.

4. számú ábra

➤ Hegesztés

A hegesztési tevékenységet végző munkavállalók a jogszabályban előírt személyi feltételeknek megfeleltek. Valamennyi telepített hegesztő munkahely munkavédelmi üzembe helyezése megtörtént.

A telepített hegesztő munkahelyek kialakítása alapterületük, elrendezésük és árnyékolásuk szempontjából is megfelelő volt. Természetes szellőzésük mellett helyi elszívó berendezés is rendelkezésre állt, viszont előfordult, hogy elszívó ernyő a munkavállaló feje felett került elhelyezésre, ennek következtében a keletkező szennyezőanyagok a munkavállaló légzési zónáján keresztül távoztak a munkatérből.

A munkavégzéshez szükséges egyéni védőeszközök rendelkezésre álltak, viszont előfordult, hogy CE jelöléssel nem rendelkező, illetve védelmi képességét veszített egyéni védőeszközt használtak a munkavállalók.

A gázhegesztéssel kapcsolatos jellemző hiányosságok a gázpalackok elhelyezésével, tárolásával összefüggésben voltak megállapíthatóak. Több esetben előfordult, hogy a gázpalackok eldőlés elleni védelmét nem biztosították, illetve az üres és a töltött palackok elkülönítetten történő tárolásáról nem gondoskodtak.

➤ Veszélyes anyagok, veszélyes keverékek biztonságos felhasználása

A veszélyes vegyi anyagok/keverékek tárolására, kezelésére, alkalmazására vonatkozó munkavédelmi előírások betartása nem minden esetben valósult meg teljeskörűen a célvizsgálattal érintett munkáltatóknál. A szabálytalanságok jellemzően a veszélyes anyagok/keverékek tárolásával összefüggésben voltak megállapíthatóak. A tárolásukra gyakran eredetileg élelmiszer tárolására szolgáló, vagy feliratozás nélküli edényzetben került sor. Több esetben tapasztalták a vizsgálatot végző kormánytisztviselők azt is, hogy a veszélyes anyagok/keverékek tárolási, vagy felhasználási helyén élelmiszert tároltak, illetve fogyasztottak a munkavállalók. A célvizsgálattal érintett munkáltatók többnyire nem gondoskodtak expozíciós nyilvántartási kötelezettségük teljesítéséről.

Az érintett munkavállalók 24%-ánál elmaradt a biológiai monitor vizsgálat elvégzése. A szabálytalanságokkal összefüggésben az is megállapítható volt, hogy a munkáltatók munkaköri alkalmassági vizsgálatok rendjének szabályozása sem tartalmazta a vizsgálatok elvégzésének szükségességét.

A munkáltatók többsége gondoskodott a felhasznált vegyi anyagok/keverékek REACH rendelet szerinti biztonsági adatlapjának felhasználási helyen tartásáról, valamint a munkavállalók ezzel kapcsolatos oktatásáról. További megelőző intézkedésként az expozíciónak kitett munkavállalók számának csökkentése, valamint egyéni védőeszközök biztosítása szolgált.

➤ **Zaj- és rezgésexpozió elleni védelem**

A célvizsgálattal érintett munkáltatók esetenként műszaki megelőző intézkedéseket is foganatosítottak a zaj- és a mechanikai rezgésexpozió károsító hatásai elleni védelem érdekében, de a kockázatkezelés jellemző módja az egyéni védőeszközök biztosítása volt. A műszaki jellegű védelmi megoldások alkalmazása általában új, alacsony zajszintű gépek beszerzésével történt. Egyéni védőeszközként rendszerint fül dugó és fültok, valamint a kézkar irányú rezgés elleni védelem céljából védőkesztyű is a munkavállalók rendelkezésére állt, jellemzően azokban az esetekben is, amikor a munkáltató az expozíció mértékének meghatározásához szükséges mennyiségi kockázatértékeléssel nem rendelkezett.

➤ **Kézi tehermozgatásból származó kockázatok csökkentése**

A kézi tehermozgatás kockázatainak csökkentése érdekében a tehermozgatás gépesítésére irányuló műszaki intézkedések történtek. Az alkalmazott emelőgépek közül a targonca használata ma már általánosan elterjedt. Ezen kívül nagy tömegű, és kiterjedésű elemek csarnok épületekben történő mozgatása során a híddaruk használata jellemző. Az előzőek mellett a kisebb tömegű terhek mozgatásához kézi targoncák, hidraulikus kézi raklapemelők is a munkavállalók rendelkezésére álltak.

➤ **Hőexpozió csökkentése**

A hőexpozióval összefüggésben elsősorban a munkavédelmi dokumentumok vizsgálatára nyílt csak lehetőség. A tapasztalatok szerint a munkáltatók az expozícióval összefüggő kockázatok értékelését elvégezték, a kockázat kezelésére szolgáló intézkedéseket meghatározták.

➤ **A célvizsgálat fogadtatása**

A munkáltatók megértették a célvizsgálat indokait, és elfogadták a munkavédelmi hatóság részéről a hiányosságok megszüntetése érdekében hozott döntéseket. Több esetben előfordult, hogy a feltárt hiányosságokat még a helyszíni ellenőrzés alatt megszüntette a munkáltató. Egyes munkáltatók kifejezetten kedvezően fogadták az ellenőrzés tényét, és ennek során az alkalmazandó szabályokat, helyes gyakorlatot érintően a hatóságtól kapott tájékoztatást. Jellemzően a munkavállalók is a célvizsgálat lefolytatását támogató magatartást tanúsítottak, megértve, hogy az ellenőrzés az ő biztonságukat szolgálja.

Az országos célvizsgálatról szóló részletes jelentés megtalálható a minisztérium honlapján.

1.3. Saját kezdeményezésű akcióellenőrzések vagy célvizsgálatok

A saját kezdeményezésű ellenőrzés-sorozatot a munkavédelmi hatóságok beépítették a 2024. évi munkatervükbe.

Az elvégzett célvizsgálatokról szóló jelentések alapján megállapítható, hogy a munkavédelmi hatóságok az illetékességi területük sajátosságai és a munkáltatók munkafolyamatainak veszélyessége alapján választották ki az ellenőrzési célokat.

A célvizsgálatok szempontrendszerait – központi útmutató alapján – a kormányhivatalok munkavédelmi hatóságai állították össze. A szempontrendszerekben kitértek a munkabiztonsági és a munkaegészségügyi szakterületet érintő kérdésekre is.

Valamennyi kormányhivatal munkavédelmi hatósága végzett saját kezdeményezésű célvizsgálatot.

Az elvégzett célvizsgálatokról szóló jelentéseket megküldték a Munkavédelmi Irányítási Főosztálynak. A lefolytatott célvizsgálatok az alábbi ágazatokra, vagy tevékenységekre terjedtek ki: építőipar, faipar, kereskedelem és vendéglátás, biológiai kóroki tényezők hatásának kitétt munkahelyeken történő munkavégzés, gépjárműjavítás, munkaeszközök karbantartása, veszélyes munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezésével kapcsolatos előírások betartása, egyéni védőeszköz használat, munkabalesetek megelőzésével kapcsolatos munkáltatói tevékenység vizsgálata.

Az elmúlt évben lefolytatott saját kezdeményezésű célvizsgálatok során a munkavédelmi hatóságok 406 munkáltatót ellenőriztek, az ellenőrzések 7051 fő munkavállaló munkavégzésére terjedtek ki. A célvizsgálatba vont munkáltatók 91%-a (369), a munkavállalók 36%-a (2528 fő) volt szabálytalansággal érintett. A mezőgazdaság ágazatban és a gépjármű javítási tevékenységet végzők közül ellenőrzés alá vont munkáltatók 100%-ánál, az építőipar területén ellenőrzött munkáltatók 93%-ánál állapítottak meg szabálytalanságokat az ellenőrzést végző kormánytisztviselők. A legkevesebb szabálytalansággal érintett munkáltató a munkabalesetek megelőzésével kapcsolatos célvizsgálat (64%) és a biológiai kóroki tényezők hatásának kitétt munkahelyeket érintően lefolytatott célvizsgálatok (80%) esetében volt.

A célvizsgálatok többségénél – a vizsgált ágazattól függetlenül megállapítható, hogy a munkavédelmi kockázatértékelések hiányosak voltak, nem terjedtek ki a munkahelyen fennálló veszélyforrások teljes körére és jellemzően mennyiségi értékelés (munkahigiénés vizsgálatok) nélkül készültek. A munkahelyeken - az ott folyó tevékenységtől függetlenül - gyakoriak voltak a szabálytalan anyagtárolással, a tárolt anyagoknak, eszközöknek a közlekedő utakon történő elhelyezésével, továbbá villamos berendezések érintésvédelmével kapcsolatos szabálytalanságok. Rendszeresen megállapítható volt a kollektív műszaki védelem hiánya, amely telepített munkahelyen a munkaeszközök védőburkolatait érintően, építési munkahelyeken pedig a leesés elleni védelem hiányával összefüggésben állt fenn. A vizsgált munkahelyeken folyó tevékenységtől függetlenül gyakran volt intézkedésre szükség az egyéni védőeszközök biztosításának hiánya, illetve használatának elmulasztása miatt. Általános megállapítás a célvizsgálatot végzők részéről, hogy a munkaegészségügyi szaktevékenységet ellátók a munkavédelmi eljárásokban érdemben nem vettek részt.

A saját tervezésű célvizsgálatok közel fele (9) az építőipari kivitelezési tevékenységek ellenőrzésére irányult. Az ágazatban történő ellenőrzéseket annak veszélyessége indokolta, ami nyilvánvalóan a munkabalesetek és ezen belül a súlyos munkabalesetek magas számában. Az ellenőrzési cél kiválasztásának helyességét az ellenőrzések számszaki adatai egyértelműen alátámasztják. A vizsgált munkáltatók 93%-ánál (175 munkáltató közül 163 munkáltatónál) tártak fel szabálytalanságot az ellenőrzést végző munkavédelmi szakügyintézők.

A szabálytalanságok többsége a leesés, illetve beesés elleni védelem hiányával összefüggésben volt megállapítható. A leesés elleni védelem hiánya a kivitelezés alatt álló

épületek magasban levő munkaszintjein, és a mélyépítési tevékenység végzésekor keletkező szintkülönbségek esetén egyaránt fennállt. Több esetben is előfordult, hogy a munkavállalók nem viselték a rendelkezésükre álló egyéni védőeszközöket (fejvédő sisak, jól láthatóságot biztosító ruházat).

A célvizsgálatok során a korábban tapasztaltakhoz képest nagyobb számban állapítottak meg építőipari gépek használatával kapcsolatos szabálytalanságokat a vizsgálatokat végző munkavédelmi hatóságok. Két esetben a személyemelésre használt emelőgép kosarában szükséges leesés elleni védelem hiánya, hat alkalommal pedig a munkaeszköz kezeléséhez szükséges gépkezelői jogosítvány hiánya miatt volt azonnali végrehajtással járó ideiglenes intézkedésre szükség. A leggyakoribb szabálytalanság a munkagépek hatókörében való tartózkodás tilalmára vonatkozó előírások megszegése volt. Az emelőgépekhez gyakran nem rendszeresítették naplót, vagy a naplókat nem előírászerűen vezették. Több esetben megállapítható volt a munkagépek illetéktelen személy általi használatával szembeni védelmének elmulasztása.

A fentiekén túl a közlekedő utak botlásveszélyessége, az elsősegélynyújtás személyi és tárgyi feltételeinek hiánya, a munkavédelmi oktatások dokumentálásának elmaradása, a villamos berendezések felülvizsgálatairól készült jegyzőkönyvek helyszínen tartási kötelezettségének elmulasztása, valamint a munkavédelmi kockázatértékelés hiányosságai voltak szabálytalanságként megállapíthatóak.

A faipari tevékenységek célvizsgálata épületasztalos, bútorgyártási tevékenységet végzők, továbbá Tüzép telepeken a faanyag forgalmazásával összefüggésben faipari gépeket használó munkáltatókra terjedt ki. A célvizsgálat lefolytatását a faipari munkahelyeken használt veszélyes munkaeszközök magas száma, valamint a tevékenységből és a munkakörnyezetből származó jelentős egészségkárosító kockázatok egyaránt indokolták.

A vizsgált munkaeszközök többsége veszélyes gépnek minősült, melyek használatával összefüggésben egyengető gyalugépek védőburkolatának hiányosságai miatt történt azonnali végrehajtással járó ideiglenes intézkedés (használat felfüggesztése). Szintén azonnali végrehajtással járó ideiglenes intézkedésre (munkavégzéstől eltiltásra) volt szükség több munkavállalót érintően, akik a rendelkezésükre álló egyéni védőeszközöket nem használták, illetve nem rendelkeztek érvényes munkaköri orvosi alkalmassági véleménnyel. A munkaeszközök vonatkozásában megállapítható volt, hogy azok többsége korszerű, a szükséges biztonsági berendezésekkel ellátott. Ez alól csak néhány régebbi gyártmányú rönkhasító gép jelentett kivételt, amelyek esetében a veszélyes térrel szembeni védelem nem volt biztosítva. A fentiekén túl jellemzően a veszélyes anyagok nem megfelelő módon történő tárolása, a közlekedési utak botlásveszélyessége, kiképzett elsősegélynyújtó személy hiánya, az egyéni védőeszközök nem megfelelő higiéniai körülmények közötti tárolása, és a munkavédelmi kockázatértékelés újbóli elvégzésének elmulasztása indokolta a hatóság intézkedését.

A biológiai tényezők tárgyában lefolytatott célvizsgálatokat az érintett területen az elmúlt időszakra - a járványügyi helyzet miatt – jellemző viszonylag alacsony ellenőrzésszám indokolta. Az ellenőrzések egészségügyi, szociális, étel-miszer előállítási, hulladékkezelési és ártalmatlanítási, továbbá szennyvízkezelési tevékenységet végző munkáltatókra terjedtek ki.

A célvizsgálatokkal érintett munkáltatók közül többen elmulasztották a védőoltást felajánlani a munkavállalóik számára olyan, a munkahelyen azonosított biológiai tényező esetében, amelyre hatékony védőoltás létezik. Egy munkavállalónak a biológiai tényezők ellen védelmet nem biztosító, egyéni védőeszköznek nem minősülő kesztyűt biztosított a munkáltató, további egy munkavállaló érvényes munkaköri orvosi alkalmassági vélemény

hiányában végzett munkát. Az érintett munkavállalók a munkavégzéstől azonnali hatállyal eltiltásra kerültek. Egy esetben a biológiai tényezőkkel szennyezett térben történő élelmiszerfogyasztás miatt került sor a tevékenység azonnali hatállyal történő felfüggesztésére.

Több esetben volt intézkedésre szükség a biológiai tényezőket érintő munkavédelmi kockázatértékelés hiánya, illetve annak nem munkaegészségügyi szaktevékenység keretében történő elvégzése miatt. Több munkáltatónál volt megállapítható az expozíciónak kitett munkavállalókról vezetendő nyilvántartás (jegyzék) hiánya, a használt injekciós fecskendőkre történő védőkupak visszahelyezése, a munkavédelmi oktatás biológiai kockázatokkal összefüggésben szükséges ismeretek hiányában történő elvégzése. Ezen kívül még a biztonsági és egészségvédelmi jelzések, valamint a fekete-fehér rendszerű öltözök kialakításának hiánya volt szabálytalansággként megállapítható.

A mezőgazdasági tevékenységet végzők munkáltatók célvizsgálatát az ágazat, ezen belül az ágazatban használt munkaeszközök, tevékenységek veszélyessége, a munkavállalók magas fluktuációja, az idénymunkások nagy száma, valamint a tárgyi eszközök elavultságának mértéke indokolta.

Az ellenőrzési tapasztalatok szerint az ágazatban történt korszerűsítések leginkább a tisztító-szárító berendezéseket, tárolókat, silókat érintették, egyebekben csak a legszükségesebb létesítményi fejlesztésekre került sor. A higiénés előírások betartása elsősorban a szárnyastartás esetén tapasztalható, míg a szarvasmarha-, vagy a sertéstartás során kevésbé jellemző.

Gyakran volt intézkedésre szükség az eredetileg élelmiszer tárolására szolgáló edényzetben, illetve a feliratozás nélküli tárolóedényben történő anyagtárolás miatt. Le- vagy beesés veszélye a növénytermesztés ágazatban a magasban levő kezelőjárdák használatakor, az állattenyésztés ágazatban pedig a hígtrágya tárolók környezetében fordult elő.

Elsősorban a régebben létesült telephelyeken volt jelentős számban tapasztalható villamos biztonságot érintő hiányosság. Főként a villamos kapcsolószekrények közvetett, illetve közvetlen érintés elleni védelmének hiánya, valamint a villamos berendezések mechanikai sérülései miatt.

A munkaeszközökkel kapcsolatban elsősorban az erőgépek védőburkolatainak (kardántengely, generátor-ékszíjhajtás), a vezetőfülke ajtajának, valamint a visszapillantó tükörnek a hiánya volt szabálytalansággként megállapítható. A védőburkolatok hiánya a terményszárító berendezések használatával összefüggésben is fennállt. A karbantartási tevékenység során használt munkaeszközöket érintően is többféle szabálytalanságot tártak fel az eljáró kormánytisztviselők.

A gépjármű javítási tevékenységet végző munkáltatók célvizsgálatát a munkahelyeken fennálló egészségkárosító kockázatok (zaj, veszélyes anyagok), továbbá az ott használt veszélyes munkaeszközök indokolták.

Több esetben volt azonnali hatállyal végrehajtandó ideiglenes intézkedésre szükség a munkavállalók előzetes, illetve időszakos munkaköri orvosi alkalmassági véleményének hiánya, az egyéni védőeszköz használat elmulasztása, a villamos vezetékek szigetelésének sérülése következtében fennálló áramütésveszély, továbbá a veszélyes anyag felhasználási helyén történő étkezés miatt.

A fentiekén kívül az egyenpotenciálra hozó hálózatba szükséges bekötések elmaradása, a munkaeszköz kezelőelemek funkciójelölésének hiánya, a szabálytalan anyagtárolás, a munkavédelmi kockázatértékelések hiányosságai, a munkavállalók munkavédelmi oktatásának elmulasztása, valamint az elsősegélynyújtás személyi, illetve tárgyi feltételeinek

hiánya adott okot a szabálytalanság megszüntetésére irányuló hatósági kötelezésre. Rendszeresen megállapítható volt a munkaegészségügyi szaktevékenység ellátó személy közreműködésének hiánya a munkavédelmi kockázatértékelés, illetve az egyéni védőeszköz szabályozás készítésével összefüggésben.

Veszélyes munkaeszközök munkavédelmi üzembe helyezése célvizsgálatának lefolytatását az ezzel összefüggésben a célvizsgálatot megelőzően tapasztalt hiányosságok indokolták. Egy kivétellel a célvizsgálattal érintett munkáltatók mindegyikénél megállapítható volt munkavédelmi szabályszegés, ami egyértelműen alátámasztja a célvizsgálat helyes irányultságát.

A vizsgált veszélyes gépek közül a faipari gépek 30%-ánál, míg a fémipari gépek 43%-ánál a munkáltató elmulasztotta a munkavédelmi üzembe helyezési eljárás lefolytatását. Az előzőeknél kedvezőtlenebb megállapítás tehető a telepített hegesztő munkahelyek esetében, amelyek 75%-ánál maradt el a munkavédelmi üzembe helyezés. A vizsgált emelőgépek 16%-a nem került munkavédelmi szempontból üzembe helyezésre.

Munkabalesetek megelőzésére irányuló munkáltatói intézkedések célvizsgálatára a súlyos munkabalesetekkel leginkább érintett ágazatokba (építőipar, mezőgazdaság, szállítás) tartozó munkáltatókra kiterjedően került sor. A célvizsgálat során a munkáltatók munkavédelmi kockázatértékelési, egyéni védőeszköz szabályozási, munkavédelmi oktatási és munkabaleset vizsgálati tevékenységét vizsgálta a hatóság. A célvizsgálat eredményeként – ennek megfelelően – a munkáltatói dokumentumok elkészítésével összefüggő szabálytalanságokat tártak fel. Megállapították továbbá, hogy a munkabalesetek kivizsgálásával összefüggő eljárásrendet jellemzően nem alakítottak ki a munkáltatók, a balesetvizsgálat módszertanát teljes egészében a munkavédelmi szaktevékenységet ellátó munkavédelmi szakemberekre bízzák.

A kereskedelmi és vendéglátó munkahelyek munkavédelmi célvizsgálatának elrendelését az ágazatban szezonális jelleggel foglalkoztatott munkavállalók magas száma, valamint az ágazatban történt munkabalesetek számának több évre visszamenően emelkedő tendenciája indokolta.

Az ellenőrzések során tapasztaltak szerint a munkáltatók közel fele (44%) érvényes munkavédelmi kockázatértékeléssel nem rendelkezett. Több esetben megállapításra került, hogy a veszélyes anyagok tárolására szolgáló edényzetről a megfelelő feliratozás hiányzik, jellemzően nagyobb edényzetből kisebbbe történő áttöltés esetén.

A kereskedelmi munkahelyekre jellemző veszélyforrás, hogy a közlekedési útvonalakon áru tárolása történik, vagy a padló felületi egyenetlensége botlásveszélyt jelent. Esetenként előfordult, hogy az áru tárolására sérült, deformálódott polcot használtak, illetve a raklapos anyagtárolás sérült raklapokon történt.

A vendéglátó munkahelyek közel felénél (44%) a CO₂ gázpalackok eldőlés elleni védelme nem volt biztosítva. A villamos elosztó- és kapcsolószekrények közel 10%-ának burkolata hiányos, vagy nyitott állapotú volt.

A kormányhivatalok munkavédelmi hatóságainak tájékoztatása alapján látható, hogy a saját hatáskörben elrendelt célvizsgálatok eredményesen zárultak. Az ellenőrzések során a célvizsgálatok fogadtatása mind a munkáltatók, mind a munkavállalók részéről pozitív volt. A munkáltatók konstruktívan álltak az ellenőrzésekhez, elfogadták az ellenőrzések során tett megállapításokat.

A feltárássra került különböző munkavédelmi szabálytalanságok a jövőben is indokolttá tehetik a kiemelt ágazatoknak és a területi sajátosságoknak megfelelően a munkáltatók fokozott ellenőrzését a munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében.

A Munkavédelmi Irányítási Főosztály a megküldött célvizsgálati beszámolókat áttekintette és a vizsgálattal kapcsolatos észrevételeiről az érintetteket külön tájékoztatta.

II. Előre bejelentett ellenőrzések

A 2024. évi ellenőrzési irányelvekben megfogalmazott feladat alapján a munkavédelmi hatóságok éves ellenőrzési tervében kiemelt feladatként került meghatározásra az előzetes bejelentéssel végzett ellenőrzések lefolytatása.

Az előre bejelentett ellenőrzés az ellenőrzést egy hónappal megelőző kiértesítés alapján, több kormánytisztviselő által végzett helyszíni ellenőrzés a tárgyban kiadott módszertani útmutató szerinti tartalommal.

A munkáltatók kiválasztása és az ellenőrzések lefolytatása, majd dokumentálása az NGM/12998/2015. nyilvántartási számú „Az előzetes bejelentéssel történő munkavédelmi hatósági ellenőrzések eljárási rendjéről” szóló, a Nemzetgazdasági Minisztérium munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkára által kiadott módszertani útmutatóban foglaltak figyelembevételével történik.

2024-ben a munkavédelmi hatóságok 40 ilyen típusú ellenőrzést folytattak le. Ezen alkalmakkor 2-3 szakügyintéző 2-3 napig átfogó ellenőrzést tartott, melyek során átlagosan 60-70 hiányosság felszámolására intézkedett a munkavédelmi hatóság.

A vizsgálatok fémmezmunkálási, mezőgazdasági vegyi termék gyártási, élelmiszergyártási, fafeldolgozási, papírgyártási, kerámia építőanyag gyártási, műanyag termék gyártási tevékenységet folytató munkáltatókra terjedtek ki. A munkáltatók kiválasztásának alapjául a korábban bekövetkezett munkabalesetek száma, illetve súlyossága, a munkáltatók által végzett tevékenység veszélyessége, és a magas munkavállalói létszám szolgált.

Az elkészült összefoglaló jelentések alapján megállapítható, hogy az érintett munkáltatók többsége felkészült az ellenőrzésekre, azonban volt olyan munkáltató is, ahol a kiküldött előzetes értesítés ellenére 62 fő munkavállalónak a szükséges munkaköri alkalmassági vizsgálat hiányában történő foglalkoztatását állapította meg a munkavédelmi hatóság. A legtöbb szabálytalanság a munkavédelmi kockázatértékelés hiányosságaival, a munkaeszközök biztonsági berendezéseinek hiányával, a szabálytalanul történő anyagtárolással, a villamos berendezések érintésvédelmének hiányával, az emelőgépek időszakos vizsgálatainak és az ezzel összefüggő dokumentációs kötelezettségek elmaradásával, a munkahelyi higiénés előírások megszegésével, és a munkaegészségügyi szaktevékenység hiányos ellátásával összefüggésben volt megállapítható. Említést érdemel továbbá, hogy egy ellenőrzés alá vont munkáltatónál 4 fő munkavállalót érintő eltitkolt fokozott expozíciós esetet is feltártak az ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

A munkáltatóknál lefolytatott ilyen típusú ellenőrzések eredményesek voltak és nagy segítséget nyújtottak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításában. Az intézkedések magas száma azt mutatja, hogy a munkáltatóknak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretei hiányosak, ami kétségesse teszi az általuk foglalkoztatott munkabiztonsági illetve munkaegészségügyi szakemberek feladatellátásának megfelelőségét. A fentiekén túl az is

megállapítható, hogy a munkáltatók gyakran nem szereznek érvényt a munkavédelmi előírásoknak, a munkavédelmi oktatások nem érik el céljukat, a munkavégzés ellenőrzése nem kellően hatékony.

Az ellenőrzésekről készült összefoglaló jelentések alapján a munkáltatók együttműködők voltak a hatósággal, megértették, hogy ezek a hosszabb időtartammal járó és nagyobb részletességgel lefolytatott vizsgálatok is az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek való megfelelést szolgálják.

Az NGM Munkavédelmi Irányítási Főosztálya a megküldött vizsgálati beszámolókat áttekintette és a vizsgálatokkal kapcsolatos észrevételeiről az érintetteket külön tájékoztatta.

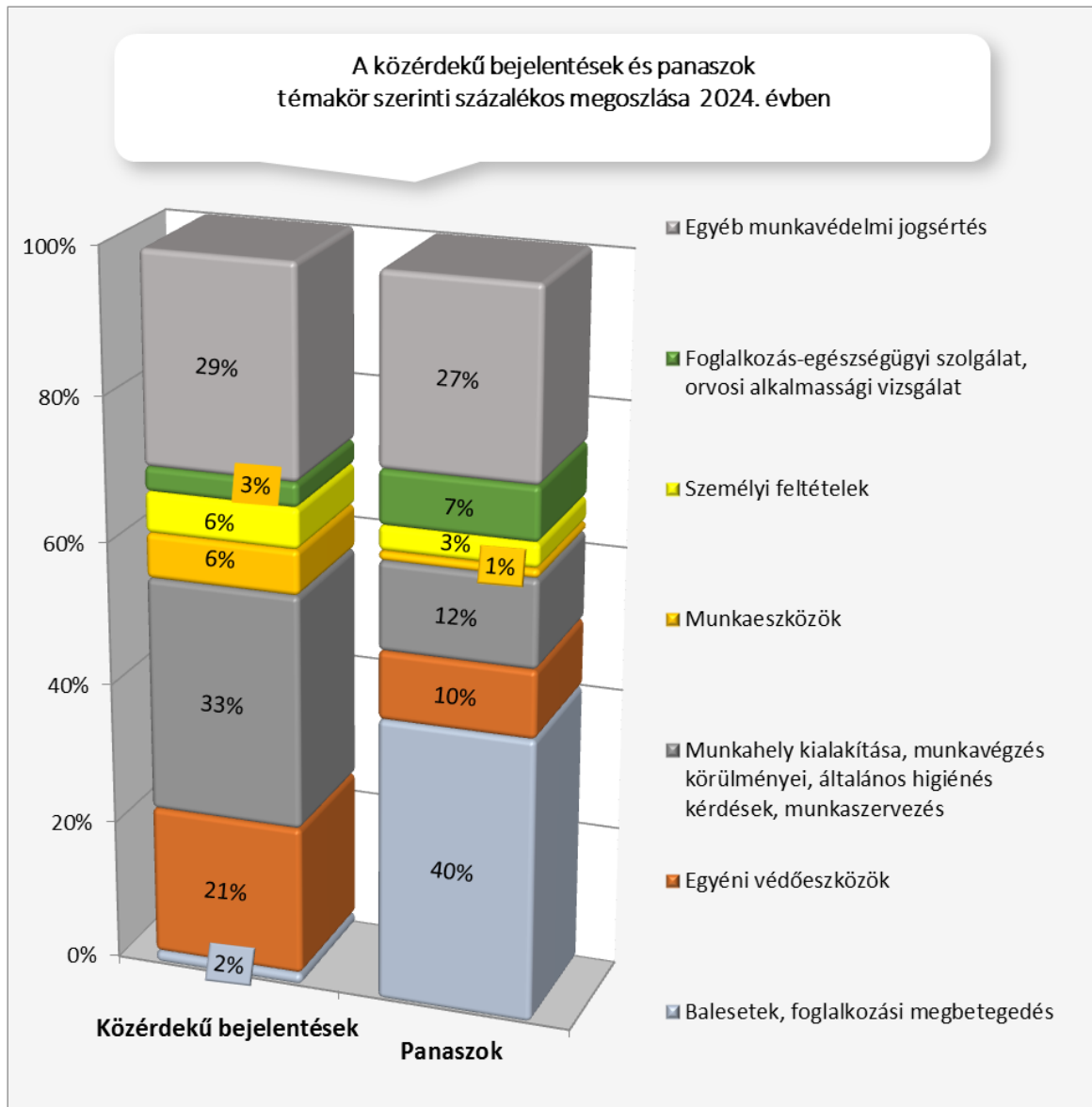
III. Közérdekű bejelentés, panasz vizsgálata

A munkavédelmi hatóságokhoz 2024. évben országosan **összesen 1030 db közérdekű bejelentés és 127 db panasz** érkezett.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (444 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (287 db) és a munkaeszközökkel (85 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (59 db) érkezett, azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés (18 db), és az egyéni védőeszközök (14 db) témakörben érkezett.

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása az 5. számú ábrán látható

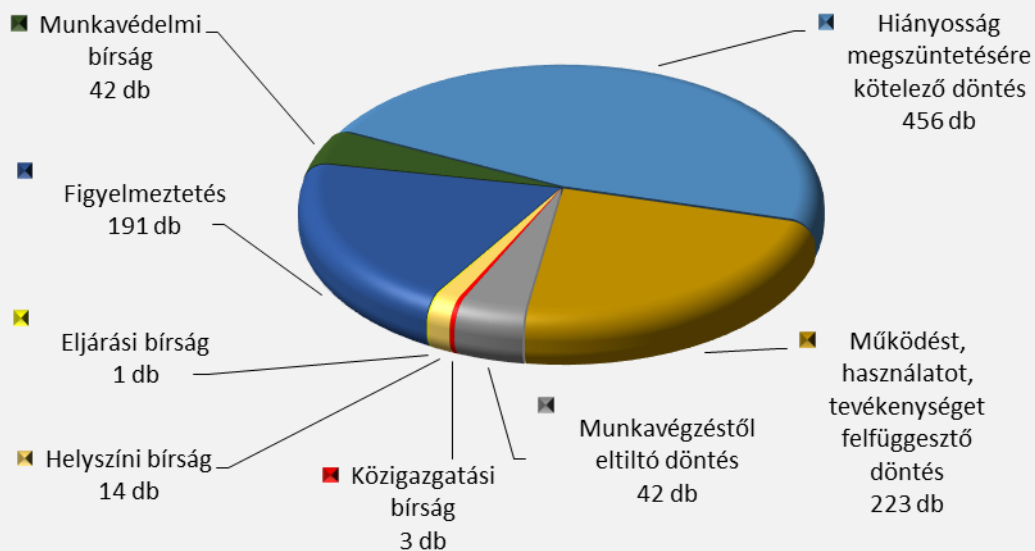
5. számú ábra

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2024. évben összesen 1042 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

Az azonnali intézkedést foganatosító 271 db döntéshez és a hiányosság megszüntetését előíró 502 db határozathoz képest mindössze 49 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására összesen 55 805 000 Ft összegben. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 6,5%-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 6. és a 7. számú ábra mutatja.

A közérdekű bejelentések alapján meghozott munkavédelmi intézkedések 2024. évben

6. számú ábra

A panaszok alapján meghozott munkavédelmi intézkedések 2024. évben

7. számú ábra

IV. Utóellenőrzés

Az utóellenőrzések során a hatóság a jogerős döntésben foglaltak végrehajtását vizsgálja, különös tekintettel a munkavállalók életét, testi épségét közvetlenül vagy súlyosan veszélyeztető körülmények feltárása esetén.

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2024. évben a munkavédelmi hatóságok 557 munkáltatónál végeztek utóellenőrzést, ami az ellenőrzött munkáltatók 7,2 %-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket az 557-ből 43 munkáltatónál nem hajtották végre.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2024. évben 1 270 000 Ft volt.

V. Társhatósági ellenőrzések

A társhatósági ellenőrzések különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

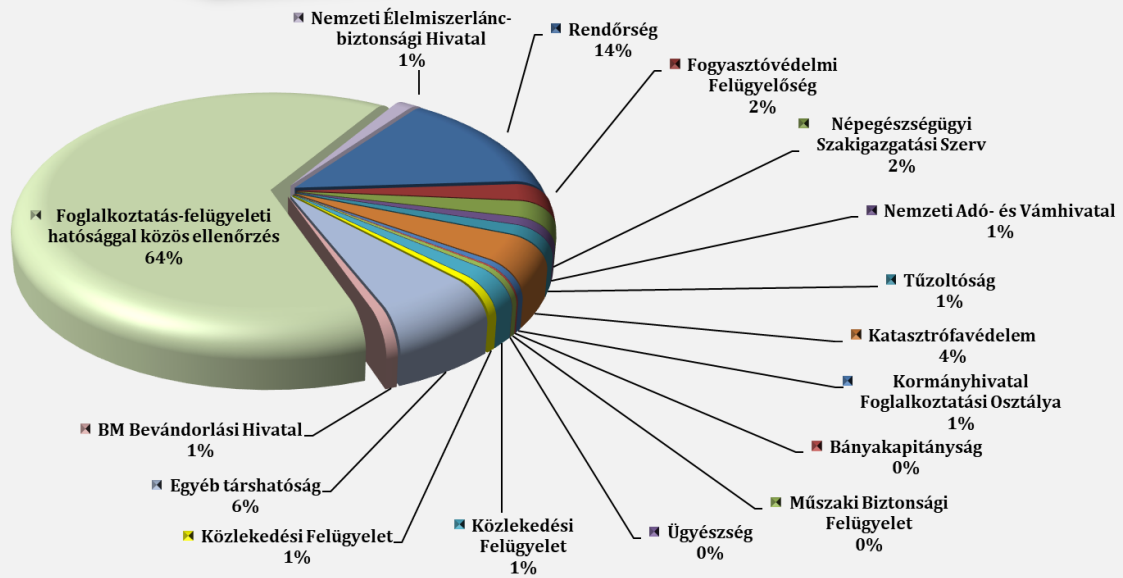
A társhatóságok közreműködésével 2024. évben 1 351 munkavédelmi ellenőrzés zajlott le, mely, az összes ellenőrzés 17,63%-át jelentette.

A legnagyobb arányban a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben (64%), ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

2024. évben a rendőrhatósággal közösen, 187 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi, a környezetvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 96 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 8. számú ábra szemlélteti.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok 2024. év

8. számú ábra